

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény

Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Mischel Fülöp könyvkereskedő küldendők az előfizetési díjak nyitlitterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi ismeretterjesztő és a

limi hetilap.

Előfizetési árak:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadatlank:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Ooppelik A., Általános Tudósító-hirdetési osztálya Budapest.

Hirdetéseket jutányosan számítatlank.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap:

228

Nyitlitter pótlósora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Az év mesgyéjén.

Rövid idő egy esztendő, a szárnyaló előadásban alig egy szárnycsapás; rözc annak, ki dolgozik, hosszú vég; annak, ki elfáradt keserves küzde-

ludhatja, mit rejt méhében ez az életemben talán nem leli helyét az öröm, a bánat üti fel tanyáját. Talán jön a nyár, hogy látnoki kéz nem lebbenti fel a fátyolt, mely jótékonyan takarja el a jövőtől, nehogy biztos reménytelenség elviselhetetlenné tegye a jelen szenvedését. Ne fosszuk meg az aggódo emberiséget egyszóval a kitaró barátjától, a reménytől. Reméljük, hogy ez az ujesztendő jobb lesz a sirba szállott testvérénél.

Fohászkodjunk az egek Urához, hogy óvja meg a magyarok Istene balszerencsétől a négy folyam hazáját. Erősítse ezt a nemzetet, hogy hű maradjon ezredéves hagyományaihoz, hogy bátorsággal intézhesse sorát. Oly nemzetet, mely nem tud segíteni magán: azt az ég ura sem segíti.

Tanuljunk a multból. Nem sors szezálye tartotta fenn ezer évig ezt a nemzetet a nyugoti civilizációt fenyegetett vészektől lomboló tengerének kellő közepén. Fentartotta ezt a hazát saját fiainak ereje, fentartotta a szívekben lángoló hazaszeretet.

De szenvedéseink árját is saját hibáid zudították reá. Az egyenlenség, a viszálykodás, melyek mindenkor ott lakoztak a

magyarság szívében, teltre bátorítván elemeit, kik e testvérharczban lették a legfélelmesebb fegyvert ellenünk.

De azért, ha a romlás szélén állunk is már gyakran: elpusztulni, nem pusztult el soha. Erőt kölcsönzött a csüggedő összeségnek, a nemessen érző egyesek tántoríthatatlan bátorsága, kitarásra buzdítván a lankadókat, a tespedés közt habozókat. Találkozott mindenkor számos igaz honfi, kiknek meleg szívéből áradt az önfeláldozó meleg honszeretet, ki maga köré gyűjtötte a gyöngéket, erőt lehelvén keblükbe a saját nagyerejű lelkének meggyőződéséből.

Látunk most is bölcs férfiakat, halljuk még azok szavatait.

Előre tehát, akiben még él hazánk reménye! Árasszátok szét a szívetekben élő meleget, gyujtsátok tüzet az elenyészhetetlen hazaszeretnek, hadd melegedjenek rajta azok a közömbösök is, akik a mindennapi élet szükségleteiért küzködvé, elhidegültek. Egyesek kijelentik a hátrakötött lelkeikről, hogy épségben őrizhessék meg utódainknak, ami reánk szállott őseinktől: az ezeréves, szent magyar hazát!

A gyümölcsfák trágyázásáról.

Eléggé ismeretes, hogy kultúrnövényeinktől csak az esetben várhatjuk a lehető legmagasabb terméseredményeket, ha azokat a szükséges ápoláson kívül a nekik megfelelő táplálékban is részesítjük.

Ezen állítás nemcsak a szántóföldeken tenyésztett növényeinkre, hanem gyümölcsfáinkra is vonatkozik.

Gyümölcsfáink is csak az esetben adják az annyira kívánt terméshozamot, ha ha szükségesek ápolatlasi munkálatokon kívül, időről-időre erőteljesen megrágyázzuk azokat.

A leszedett gyümölcsökben foglalt elhasznált tápanyagokat a fának okvetlenül vissza kell adni, azonkívül gyümölcsfáink az évente szükségelt visszavágások alkalmával is tápanyag veszteséget szenvednek. Feladatunk tehát a fának ezen tápanyagokat trágyázás által visszapótolnunk. Ha ezt tenni elmulasztjuk, rendszeren megtörténik az, hogy az illető fának gyümölcsei a jövő évben apróbbak és kevésbé zamatosak is.

Gyengén táplált gyümölcsfák a legkülönbözőbb betegségeknek vannak alávetve s az időjárás hirtelen változása által jobban szenvednek, mint a rendszeren tápláltak.

Minél erőteljesebben táplálunk egy fát, annál jobban működnek annak egyes szervei s csak ez esetben adhat jó minőségű gyümölcsökből nagy terméshozamot.

A növények elemzéséből megtanulhatjuk azt, hogy növényeink nemcsak egyes tápanyagokból élnek, hanem tökéletes kifejlettségükhöz sokféle tápanyagra van szükségük.

Csupán csak kálival táplált növény ép oly kevésbé fejlődik, mint csak nitrogénnel és foszforssal táplált. Ellenkezőleg az összes szükséges tápanyagok összegével táplált-

TÁRCZA.

Messze délre . . .

Messze délre száll egy felleg,
Messze délre, dél felé;
Déli táj a szívem álma,
Déli táj a lelkemé . . .

Arra az én szülőföldem,
Arra az én falum áll,
Körülte zug árnyas erdő,
Körülte zeng kis madár . . .

Ott áll a falu határán,
Ott áll egy kicsinyke ház,
Szivem, lelkem odavágyott,
Szivem, lelkem ott tanyáz.

Ablakában egy lányka áll,
Ablakából rám gondol,
S szűzke feje mélabasun
Kis kezére ráhajol.

Látja gyorsan elsielni,
Látja a patak vizét,
S nézi, mint a hullt levélkét
Játszi szellő hordja szét . . .

Hangosan züg-büg a nádas,
Hangosan sivit a szél,
S lassan, lassan a leányka
Boldogsága szárnnya kél.

Füredy Sándor.

Nem pénz a gazdagság.

A lanyha szél susogva mozgatja az elhullott harasztot. Nem zavarja semmi az erdő mély csendjét, csak néha-néha hallatszlik fel a rigó dala, vagy a gerle bugása

Egy fatörzsön ült egy ifju az erdő mélyében és kutyájával felezte vadászatra hozott elemozsiáját. —

El-elmereng az erdő búbajos csendjén, a levelek harmonikus susogásain, mely mint az eol-hárfa, ugy zengi be a levegőt. Kis evette szalad fel a fára, fürgén szökdecsel egyikről a másikra.

A mély csendben lőtávolnyira megrezzen az ág, nyomban egy karcu öz dugja ki fejét a fák közül. Fegyveréhez kap, de a pillanatban eltűnik az öz. Utána iramodik teljes szenvedélyvel, de alig ezer lépésnyire kis kunyhó tün fel, előtte egy leányka, ki átölelte tartotta őzét.

Meglepetve áll meg. Leeresztette fegyverét lábához és bámulta e tüneményt. Kérte, kérte a kis leányka, hogy ne bántsa őzét. Hogy bántotta

volna egy bálványának, egy képnek, minőt nem képzelt még álmában sem. Egy ifju leány, karcu magas termete.

Vállaira omlott dus fekete haja. Arcza mint a felkelő nap. Szeme mint a nyári nap sugara. Ajka mosolyra nyílt, mint a lenyugó nap bucsu pillantása, mikor látta őze szabad.

Ne féltse őzét, az szabad, de én fogva vagyok. —

Ott lakott N. földesur szolgálatában az erdő őre egyetlen leányával. Neje meghalt, így csak ketten voltak a kis kunyhó lakói, na meg kis őze.

Csak vasárnap megy a kis lányka a városba, akkor is a templomba, vagy bevásárol.

Egész héten át ott dolgozgat kis kertjében, mint egy paradicsom, olyan ott minden. Van ott rózsza, ibolya stb. virágok, de van ott káposzta és kerti vetemények is.

Ott ül az ifju vadász, kinek állat állat verte ki még a pehely, ott ült egy padon, elbűvölve bámulta hosszasan, merőben a szende kis erdei tündért.

Sokáig nem szóltak, mintha egy titkos kéz tapadt volna ajkukra, csak mikor bucsura nyújtotta Imre kezét, mert az ifjut így hívták, akkor szófalt meg ajkuk.

Ott állt a kis leány a kűszöbön, sokáig nézte az elmenőt. Nem tudta mi lehetett. Megmozdult szive és erősen dobogott. Kis kacsóival leszorította mellét, mintha csillapítani akarná szive lázas lüktetését. Majd beszaladt kis szobácskájukba,

koznak. Épen ez okból óvakodjunk egyoldalú trágyázástól.

Szükséges ezenkívül, hogy minden tápanyagot bizonyos arányban adjunk.

Nitrogéntrágyázás csak az esetben lesz hasznos, ha káli és foszforsav bizonyos arányban van jelen.

Ép ugy a foszforsav trágyázás is teljesen hatástalan, ha a talajból a káli és a nitrogén hiányzik.

Miután a nitrogén, foszforsav és káli a három legfontosabb tápanyag, a trágyaléba, melyet gyakran használnak fel trágyázásra, a káli könnyen adhatjuk lahamu alakjában, csak hogy ezt felhasználás előtt 8—10 nappal kell hozzáadni.

Ezen folyadékot czélszerű naponta jól összekeverni s mire felszínén buborékok képződnek, használatra alkalmas. Alkalmazása tetszés szerinti évszakban történhetik, a belőle trágyázásra felhasználandó mennyiség az illető fa nagyságától függ; inkább többet adjunk belőle, mint keveset.

Legczélszerűbb évente háromszor trágyázni és pedig a következő évszakokban:

A legelső trágyázás ősszel történjék, mielőtt a fa teljes nyugalmi szakát eléri. Minél nagyobb volt a termés, annál többet kell trágyáznunk. Az őszi trágyázás azért fontos, miután a fa még a fagy beállta előtt megerősödik, s így jobban képes az időjárás okozta behatásoknak ellentállni.

Második trágyázást előnyvel alkalmazhatunk február és márczius hónapokban, a szerint, amint azt az időjárás megengedi. Ekkor már közel vagyunk azon időhöz, melyben a rügyek megduzzadnak, a bimbók kinyílásukhoz készülnek és a törzs életműködését megkezdte. Ezen korai trágyázás a hajtások növekedését is jelentékenyen fokozza.

Harmadik trágyázás szükséges június és július hónapokban. Ezen időben fejlődnek a jövő évi virágrügyek és ez okból a trágyázás ezen időben nemcsak ajánlatos, hanem a szükséges is.

A trágyázás azon időben esetben előnyös, ha e czélból idősebb és egyedül álló fáknál ott ásunk csatornákat a földbe, ahol a gyökérzet szívó készüléke és a gyökérhajak vannak elhelyezve, miután ezek veszik fel a talajból a táplálékot, míg a törzs alján levő idősebb gyökerek táplálék felvételre már nem alkalmasak. Ez okból nem czélszerű a trágyaléval a törzs tövéhez önteni.

Igen czélszerű a szívó gyökerek közelében agyagsöveket beásni és pedig oly módon, hogy azok néhány centiméternyire kiálljanak a földből.

Hogy a forró nyári hónapokban a gyors elpárolgást megakadályozzuk, czélszerű a csövekre cseréptéglákat vagy paladarabokat rakni. Fialat fák körül keskeny árkot is áshatunk és azt töltjük meg trágyával. Jól készített komposzt ez esetben is nagyon ajánlatos.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kérés.** Tisztelt előfizetőinket és lapunk minden jóakaróját és barátját kérjük: sziveskedjenek a »Muraközt« az új esztendőben is szives pártfogásukba venni, régi előfizetési tartozásaikat megfizetni s az előfizetéseket megújítani! Szives munkatársainkat pedig arra kérjük, hogy a közjó érdekében sziveskedjenek ezután is közreműködni, lapunkat népies irányú közleményeikkel ellátni, főleg pedig a vidéken előforduló eseményekről minket minden alkalommal értesíteni. Lapunk csak úgy töltheti be hivatását s úgy felelhet meg feladatának, ha főleg azok, kik állásuknál fogva a muraközi népnek a vezetői, a »Muraközt«, mint a határszéli magyarság hazafias, emberbaráti, közigazgatási és közművelődési törekvéseinek orgánusát erkölcsileg, anyagilag és tőle támogatják.

rávetette magát egy lóczára és maga sem tudta miért, de oly annyira sirt. Azt sem tudta ki volt, csak azt, hogy szereti. Látom-e még, vagy soha? sóhajtozott.

Apja rögtön észrevette leányának bus hangulatát; faggatta, de kitérőleg hagyta el kérdéseit.

A kastélyban már mindenütt csendesség és sötétség, csak egy ablak van kivilágítva, az átcsúszó világosságnál látjuk Imre karcu alakját. Fel-alá jár szobájában és a nagy ur egyetlen fia szerelméről ábrándozik.

Egy pórléányt szeret. Nem! atya soha belegezteni nem fog.

Nem! És ez aludni nem hagyja.

A szomszéd szobában, hol atya lakosztálya van, egy aggódó fül hallgatózik.

Mi lelte gyermekét.

Alig virrad, alig hogy az ég boltján a nap, már nyeregben ül Imre és vágat ki az erdő pagonyán a kis erdei ház felé. Az erdő öre jön elébe, alázatosan köszönti az ő urának egyetlen gyermekét.

A háztól jó távol leszáll lováról, oda köti egy fához és gyalog megy szerelméhez, mint vadász.

Már a nap jól delelőn van, akkor hagyja el a kis lakot, de már ölelg karok bocsátják el és forró csók a bucsuzó.

Hetek, hónapok multak el. A kis leányka azt hiszi, mindvégig így leend. Ha tudná, hogy féltett szerelme ha kiderül, mennyit fog szenvedni, tán elfojtaná azt, de bizik, hisz és szeret az ő tisztá szerelmével. Imre pedig rajong és bálványozásig imádjá az ő erdei csalóányát, mint Imre nevezi, nem gondol a jövőre, nem arra, hogy ő

egy nagy ur fia, a leány egy pórléány. A kis lak előtti lombos fa alatt ülnek és átölelve tartják egymást. Nem latnak, nem hallanak, csak a boldogságuknak élnek; akkor rezzennek fel merengéseikből, mikor Imre atya vállukra teszi kezét.

Keményen kifakad az öreg. Hetek óta vigyázom léptedre. Anyd buskomorra vált aggodalmában és keserveiben, hogy te hova jársz. Folytonos bus arczod a kétségbeesésbe dönt minket és szüleid helyett e lányt szereted.

— Apám, én szeretem e leányt.

A leány megtántorodva esik el. Szaggatottan ijdul fel. Ó fia az uraságnak. Megesalt. Nem vadász.

Csak mikor Imre felemelte, ájultságából forró csókjával ébresztette, akkor nyitotta ki éjfélhez hasonló koromfekete szemét.

Megesalt. Nem tudtam mit most tudok. Bocsásson meg nagyságos uram! Miért nem mondta meg kiltét Igen. Én egy erdőre leánya vagyok. Szegény vagyok, csak a becsületben gazdag. Az uraság mereven hallgatta és nézte e bus drámát végig. Keserves harczot vívhatott önmagával, mert arca vonaglott, de nyugtatólág szólt meghatótságtól a leányt:

— Ne félj leányom, fiam nem esalt meg.

Telve vannak a lapok. Mindenki csodálkozva olvassa N. J. földbírtokos fia Imre és V. L. urasági erdőre leánya egybekeltek az urasági kápolnában.

Gálai Géza.

— **Bíróság köréből.** Folyó évi január 1-től a csáktornyai kir. járásbírósnál a telekkönyvi ügyeket Kollarics Mihály kir. aljárásbíró a vizsgálóbírói teendőket pedig Szegő Hugó kir. aljárásbíró, intézi el.

— **Kirendelés.** Kolbenschlag Béla járásfőszolgabíró Grosch János dekanovergédjegyzőt Csáktornyára helyettes közzővé rendelte ki.

— **Értesítés.** Dr. Wolf Béla gélyöz egyleti orvos értesíti az eg hogy folyó évi január 1-től az o. deléseket naponként d. e. 8—9 óra eszközi.

— **Eljegyzés.** Kováts Emil a es grófi uradalom központi ispanja tollt Filiphil János letenyei kedves leányával Ida kisassz boldogságot a kötendő frigyhez.

— **Uj orvos.** Dr. Viola ismét Csáktornyan telepedett Fő-téren Mayer Salamon ház emelet.)

— **Értesítés.** A csáktornyai f. hó 7-től kezdődőleg szedi a betegsegélyző pénztári járulékméleti a tagokat, hogy járulék vasárnaponként 2—4 óra k. hetik.

— **Athelyezés.** Török Károly es nyai csendőr hasonló minőségben Kis-komáromba helyeztetett át.

— **Előléptetés.** Goldstein Béla szombathelyi déli vasuti főellenőr, ki Csáktornyan is sok éven át működött, felügyelővé lön előléptetve.

— **Megbízás.** A földmívelési miniszter Gyulay Károly csáktornyai áll. képezdei gazdasági szaktanárt és vándortanárt a csáktornyai járásra nézve a gazdasági tudósitól tisztel bizta meg.

— **Előléptetés.** Todor József csáktornyai illetőségű volt önkéntes, a januári kinevezések alkalmával tisztihelyettesé lön előléptetve.

— **Vizsga.** A földmívelési miniszter által Csáktornyan rendezett gazdasági téli tanfolyamának első hat hetes kurza (a második f. hó kezdődik) f. hó 13-án bevégeződik, melymal az áll. tanítóképző-intézet torna nyilvános vizsgálat fog tartatni, mely földmívelésből, az állattenyésztésből, méhésztől s egyéb gazdasági ismeretből a tanulók megvizsgálatni, egybtilag bemutatván a kosárfonásban ében szerzett ügyességüket, s a tanfolyam alatt készített kosarakat és seprüket p. ják. A vizsgálat d. e. 9 órakor kezdődik, ket és az érdeklődőket ez uton hívja meg a tanfolyam vezetője.

— **Táncszentély.** Sikerült szilveszter-estélyt rendezett a »Csáktornyai Sport-Egyesület«, melyen társaséletünk legelőkelőbbjei s szebbnél-szebb leányok és asszonyok voltak jelen. Az estély igen jó izléssel összeállított programjának első pontját a szép összejátékú (Fejér, Vesz, dr. Hajós, Dobosy) quartett képezte, ezt dr. Zechmeister seccsio stílus felolvasása követte, mely után Dobosy Elek valóban művészi tőkéllyel s megkapó erővel adott elő hegedűn egy szólót, melynek egy részét a szünni nem akaró taps fojtán megismételte. Negyedik pontot egy trefás akrobata mutatvány képezte. ezt a történelmi trefás kiállítás megnyitása követte, az utolsó előtti szám a trefás sorsjáték volt; a program utolsó száma az egyesület teljes zenekarától előadott induló volt, melyet igen kedélyes, reggelig tartó táncz követett.

— **Egyházi hír.** Mrász Márkus csáktornyai születésű pécsi szentferenczrendű szerzetes, ki tanulmányait Rómában végezte, az esztergomi egyházmegye világi papjainak sorába vétetett fel, s Esegre káplánná nevezetett ki.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi minster ur m. hó decz. 16-án 95.579. számú rendelettel a kotori plébánia javadalmat Liziák Lajos szelenczei segédlelkésznek adományozta. Az új plébános muraközi születésű és ugy a magyar, mint a nép nyelvét birja s magyar érzelmű, tehát a hazafias közönség előtt miniszter ur intézkedése nagy örömet kellett.

— **Névmagyarosítás.** Rosenberg Sándor csáki illetőségű budapesti lakos és kiskoru fia vezetéknevét Rónai-ra magyarosította.

— **Az Alsó-Lendvai Ifjusági Önképző-900.** évi január hó 13-án a »Korona« nagytermében saját pénztára javára i táncestélyt rendez. Belépti-díj szét 2 korona. Kezdeté este fél 9

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Nagy Örvénysszéki díjnokat a perlaki kir. járás-oz irnokk nevezte ki.

A nagy-kanizsai ált. munkásképző-1900. január hó 6-án, a Polgári F. 7. 7. összes emeleti termeiben az egyesületi könyvtár alapja javára japáni gesu-estélyt rendez, melyen Vun-Csi tea-házában találkozt adnak a legszebb japáni gesák, az ott megjelenő minden nemzetbeli tengerészek, matrózok, polgárok és katonáknak. Belépő díj nem tagoknak 1 1/2 korona, tagoknak 1 korona, családjegy 3 korona.

— **Áthelyezés és kinevezés.** A pécsi posta-és távírdai-igazgatóság Zsindarics János posta-és távírdai-szolgát Paksról Csáktornyára helyezte át; Mekövecz Antal csáktornyai posta és távírdaszolgát pedig a nagy-kanizsai mozgópostához áltisztté nevezte ki.

— **Meghívó.** A Muraközi Tiszti Önségélyző-Szövetkezet rendes évi közgyűlését 1900. január 21-én d. u. 1 1/2 órákor a közs. népiskolában tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Igazgatóság évi jelentése és a tiszta jövedelem felosztására vonatkozó tervezet benyújtása. 2. A felügyelő-bizottság jelentése, a számadások és mérleg helybenhagyása és a felmentvény megadása. 3. Felügyelő-bizottság (3 tag) és egy póttag választása. 4. Indítványok. — Csáktornya, 1900. uár 2-án. Alsözeghy Alajos elnök.

— **Közgyűlés.** A csáktornyai izr. hit-ség m. hó 31-én tartotta meg rendes évi gyűlését, a melyen az 1896-ik évben változt előjáróság — minthogy mandátuma 99. év végével lejárt — leköszönt, s be-terjesztette az évi számadást. A közgyűlés ugy az évi jelentést mint a számadásokal észrevétel nélkül tudomásul vette, a felmentvényt megadta és a lépő előjáróság-nak a hitközség érdekében tanúsított buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Nyomban ezután az új előjáróság választása ejtetett meg a következő eredménnyel: elnökké Wollák Rezső ügyvéd, tanácsosokká Benedikt Béla, Bachrach Győző, Csakathurner Armin, Gräner Miksa, Hirschmann Samu, Hirschmann Adolf, Kohn Armin, Löbl Mór, Mózes Bernát, Pollák Bernát, Rosenberg Lajos, Rosenberg Rezső, Wetendorfer Dávid, Weisz Miksa, póttagok: Heinrich Miksa, Mayer Armin, Hochsinger Sándor, dr. Schwarz Albert, Heinrich Henrik.

— **A perlaki állami ododában is megünnepelték a kis Jézus születésének napját.** Volt dusan megrakott karácsonya és sok ér-

deklődő. A gyermekek tiszta magyarsággal alkalmi verseket szaváltak és énekeltek. A fiúk puskát, a lányok babát kaptak. A csu- kor és déli gyümölcsfélék az ünnepek után osztattak ki.

— **A csáktornyai kereskedő ifjak önképző- köre** szép ünnepélyvel ülte meg az új évfordulót. Vasárnap este 9 órákor szép számmal gyűltek egybe a tagok a kör helyiségében, hol Kemény Jákó elnök szép szavakban emlékezett meg a le- folyt évről és kitartásra buzdította az egyesület tagjait. Ezután Koppár Sándor ur az általános kérésnek engedve, elszavalta Petőfi Sándornak »Az örült« című költeményét, melyet a jelenlevők zajos tapsall honoráltak; majd meg humoros fel- olvasásával vívott ki szép sikert. E rögtönzött programm másik felét ének és zene képezte. A programm lefolyása után a kör tagjai vig poharazás közt a kora hajnali órákig maradtak még együtt.

— **Öngyilkosság.** Mult hó 31-én szenzi- cziós öngyilkosság eset hozta izgatottságba Csáktornya közönségét. D. u. 2 órákor ré- mülve jelentette Szeivert vendéglőjében a küljegyzői hivatal szolgája, hogy Barakkó Miklós a csáktornyai külső községek h. jegy- zője d. u. 1 1/2 órákor föbe lötte magát. A közigazgatásági közegek azonnal Barakkó la- kására siettek, akit levetkőzve, ágyán állott fejfel találtak meg; bal kezében anyjától ka- pott olvasó-füzért szorongatott. Az öngyilkos még élt, de eszméletlen állapotban s este 8 órákor az utolsó kenet feladása után el- hunyt. Az eset annál nagyobb izgatottságot kellett a közönség körében, mert Barakkó volt a Csáktornya városi megüresedett jegy- zői állás egyik jelöltje, aki e hó 11-én a legnagyobb valószínűség szerint meg lett volna választva, mert a város törzsgyökeres polgársága tömören és kitartóan mellette foglalt állást. Az öngyilkosságot — ugy lát- szik — a választási izgalmon kívül főleg pénzbeli zavarok idézték elő; a h. jegyző irodáját az azonnal megejtett hivatalos vizs- gálat nem találta rendben. Barakkó több levelet hagyott hátra, melyekben azonban öngyilkosságának okát nem írja meg. Barakkó 37 élet élt. Temetése e hó 2-án volt a közönség részvéte mellett. Nyugod- jék bekével!

— **Perlakon a »Szegény tanulókat se- gélyző egyeslet«** decz. hó 31-én a tirsaskőr helyiségeiben fényesen sikerült társaszer- estélyt rendezett. A tánc reggelig tartott. A felülfizetők névsorát jövő számunkban közöljük.

— **Időjárás.** A decemberi kemény hide- gel napokat kora tavaszi napok váltották fel. A déli szél nemcsak havunkat vilte el, hanem megindította a vegetatiót. Libatop és más korai növények virágzásnak indultak, sőt e hó 4-én békát is láttunk. E vizi la- kók, a tavasz első hirdetői nagy csapatban tanyáztak a déli órákban a vasúti töltés melletti déli fekvésű mocsarak partján.

— **A csáktornyai gőzfürdő** ezután fér- fiak részére csak szerdán és vasárnap a dél- előtti órákban, nők számára pedig pénteken a délutáni órákban lesz nyitva. Kád- és zuhanyfürdő ezután is mindennap rendelkezésre áll a közönségnek.

— **Dráva-Vásárhelyen** sikerült szilveszter- napi mulatság volt ifj. Baumhak Frigyes vendé- glőjében, melyen Csáktornyáról is többen részt vet- tek, a tánc csak a kora reggeli órákban ért véget.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, »népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájás- nál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvényélnél, csú- zónál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való be- dörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való be- dörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerr jó eredménnyel használta- tott bedörzsöléséknél az Influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöb- bő gyógyszerárban készletben van, hanem bevásár- lás alkalmával mindig határozottan mint »Richter- féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kéréndő és a »Horgony« véd- jegyre ké-ünk figyelni.

A transzváli háboru.

Oly szerencsések vagyunk, hogy olvasóinknak egy Ladysmithből jövő hírrel szolgáltunk. A város, mely még néhány héttel ezelőt majdnem ismeretlen volt, most egy- szerre soha el nem mosódó hírnévre tett szert szabadságért küzdő kis népének hősiessége révén. Minden szem Dél- afrika e pontja felé fordul s érdeklődés kíséri minden tetűket.

Lélekemelő ugyan a kitartó háborúskodás, de zo- moru hatás is gyakorol s ennek oka az a kétségbeesés és az a sok rom, a mit maga alá temet. Egy másik háboru, a mely csak meglepődést és örömet szül, a mely az em- beriség jövőjeve, az a betegségek ellen viselt háboru. A be- tegség az, a mi ellen gondolkodás nélkül harcba kell vo- nulni. E veszedelem ellen van egy hatásos fegyver, az Eu- rópa legészakibb részétől, le egész Délafrikáig mindenütt is- mert Pink-pilula, a vér nagy helyreállítója, melynek hírneve meglőttötte a világot.

Egy polgármester, kit a nép nagyon tisztelt, W. A. C. Bester ur, fúroskraali békebíró a ladysmithi törvényható- ságban, erejét betegség következtében fogyni érezte; nem tudott olyan világos ítéletet mondani, mint az elmúlt nap- okban, egészsége elgyöngülése következtében meg volt tá- madva s elméje vesztett erejéből és világosságából. Szük- sége volt, hogy erejét, a betegség és munka következtében elgyöngült vért helyreállítsa. A tulerőteltség vérszegénységet okoz és a vérszegénység a legnagyobb szenvedéseket okoz- hatja. Levele elmondja nekünk, hogy tudta erkölcsi erejét visszanyerve fizikai erejét helyreállítani.

Ma — írja — vakon bízom a Pink-pilulákban, a me- lyek visszaadták régóta hiányos egészségemet. Nem tudtam járni, lábam szára dagadt volt, szörnyű főtájás és olyan szivdobogás kintott, hogy többször esletem. Egy napon va- dászaton voltam s ott elájultam s a kafferek vittek laká- somra. Emésztésem mind rendtelenebbé lett. Olyan beteg- lettem, hogy az ágyat kellett örözmöm és meg vagyok győ- ződve, hogy más kevésbé erős ember tönkrement volna. ...váltásomnak nem tudtam megfelnelni. Három doboz Pink- pilula használata után jelentékeny javulást éreztem és egy ideig tartó használat után teljesen meggyógyultam. Ez idő óta több hónap eltelt s kitűnő egészségem örvendek s lelkiismeretesen és fáradhatatlanul teljesítem békebírói tisztelem.

Az erkölcsi gyengeség a vérszegénység következménye volt s így könnyen legyőztem a Pink-pilulák által és min- den ugyanez okból eredő betegség, mint a sárgaság, a váltó- láz, a reuma szintén legyőzték használatuk által. A tul- erőltetett munkában elgyöngült férfiak visszanyerték régi erejüket. Minden oly esetben, a midőn a vér erejét vesz- tette, a Pink-pilulák alkalmazása biztosan visszaadja. Magyarországi forrákat: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban, Budapest, Király utca 12.

Szerkesztői üzenetek:

Perlak. A állami ododa ünnepélyéről csak ezuttal kaptunk rövid tudósítást. Multkori hírtük csak a Dunántúli közművelődési egyesület ovodájáról szóltott. Azért nem kö- zülhetünk az államiról hírt, mert senki sem értesített ben- nünket. Mindenről, de főleg az ilyen közművelődési mozgal- makról és ünnepélyekről mindig szívesen emlékezzünk meg, ha kapunk tudósítást. Kérjük tehát a perlaki közművelődési egyesületek jegyzőit, hogy értesítsenek bennünket!

Kotor. Köszönöm! Kérem, más alkalomkor is keres- sen fel soraimat.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, Margital Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Kužžara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt
Pojedini broj: koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Sadovno drevje.

II.

Tiram dalje svoju reč tam; gde sem prošli tjeden pustil i opominjam gazde, da ovdje u Medjimurju već smo višekrat v reč donášali, i zadnjiput imenuvanoga kukca, tako zvanu krvnu vuš, ioga napriatelja našeg sadovnog drevja, koj se v našoj domovini vu najnovim vremenu fletno širi.

Krvna vuš se redovito po jabučnih drevah zadržava, najprije ove poišće, ali gde nega jabučnoga drevca zadosta — pak se more povati — zide na hruskovo drvo i na glog. Po drevah po malih, tenkah, šibah, kre batkov se vidi, pak osobito na ranjena mesta i nazadnje na vrat korenja se zasede. Gde se jedenput zasede, potlam svigder grdu ranu vćini, koja na korenju poče prhnuti pak poleg toga za par ljet betežljivo drvo pogine.

To, da jeli je po drevi krvna vuš, lahko prepoznati, jer tam, gde se posede, osobito po onih stranih drevca, gde od vetra obranjene po rezanju i po mestah ranah uvek se beli plesniveni flek vidi (koj čez zimu malo pepelnatvskasti bude) pak ako spod plesnivoće naprimer s kusturom pazljivo vun zele živine na papir pretišnjeno, z njih črleno kak krv mokrina dojde, onda je sigurno, da su krvne vuši po drevi.

Ako gazda nebi bil mogućen se osvedočiti, da jeli mu krvna vuš ili kaj drugo bantuje drevje, naj zeme jeden komad z

takvoga korena, grane ili šibe v jednu šibicu skatulicu, pak to naj pošle kraljevski postaji kukčeni v Budimpeštu, pak odonut mu već daju glasa i zadosta napatke.

Tak sam rekel, da se krvna vuš najradje po ranjenih mestah drevja sposede i z mokrine drevja se živari; po gladki kori jako neišće mesto, zato naj bude navek natim gazda, da gole ili nezakrite rane niti po drevah, niti po cepov nebudeju. Ako nato pazi, onda se prinjem teško bude sposela krvna vuš, zato: gde je po drevah granu ili šibu vrezal, tamo naj s tekućim vojskom odmah naj zamaže i tako naj zakrije s nožom činjenu ranu, pak ako na drevi zapazi, da kora poka, pokanje i reške ravno tak naj zamaže s vojskom.

Tekući vojsk se sledeće načini: zemenom za jednu kilo kalafunje, pak nju raztalimo v jednim železnim loncu, pak kad se tak razhladi, da ruka more presbati; ali kalafunja je tekuća, pod jednim mešajuć vu nju vlejemo 28 deki jakoga Spiritusa, nazadnje zmešamo 10 dekih lenovog ulja pak tak onda denemo v jednu plehnatu posudu.

Komu se skupi vidi takov vojsk, naj kupi za tri kile katrana, to naj vlej v železni loncu, pak naj kuha tak dugo, doklam na pol skup neopadne i v gosti se pak onda to naj hasnuje za zamazanje ranah, koj je s nožom vćioil ili pak pri pokanju kore. Vnogi o poldrugo kilo zmešaju 30 deke črne smole, to zrastaliju, daju

tomu 25 dekih mašće, tak tor zmešaju i golovo je mazilo, s zamažujuvu.

Ali vezda naj vidimo, k niti, ako su nam krvnovuši nje moramo očistiti?

To je već na širokoma »Medjimurju« v onim vremeskim i horvatskim, ali morenjaj čitatelji ovih novin, koji su to v menu ne zapazili v novinah, ali rebiti došli do ih, pak zato mislim samo ovi nego i oni za dobro bu ako to budem opetuvaj.

Z vekšnih drev krvnovušne grane, šibe sporežemo, v plavti ili ponjavi je v jeden kup znosimo i zežgemo. Pod obrezanjem vćinjene rane ili s vojskom ili s katranom zamažemo: Sledi ztem očišćavanje drevca i ostale dele pak su vnoge probe osvedočile, da zati posel je najbolje sredstvo tako zvano petroleum emulzijo.

Petroleum emulzijo se tak dela, da za 15—18 deki sopona, kojega za pranje hasnujemo, skuhamo v za jeden liter deždjovne ili tekuće vode, pak onda pustimo se na mlačno prehladi. Vezda vlejemo vu to za dva litre petroleumu, pak te tak mešamo, da bude k vrhnju spodobno. Ako onda to hasnuvati hoćemo, z zotoga za jeden liter zememo i zmešamo za pet litrov mlačne vode, dobro zmešamo i golovo je sredstvo s kojem drvo, osobito rane zamažemo.

Z A B A V A

Majke božje husari.

Bilo je jedne lietne večeri godine 1797, kad su u jednoj tirolskoj seljačkoj kući, ne daleko od pečinske tvrđave »Klausen« u južnem tirolu, svi stanovnici na podu klečali i zažgano molili čislo. To je morala nekakova osobita prošnja biti, jer je glas onoga, koj je naprvo molil, kad kad zadržtal, a ostali su osobitom ozbiljnostjum i pobožnostjum za njim molili.

»Pomoćnica kršćanska« je baš izustil, a ostali su odgovorili: »Moli za nas.« I tri put je to isto izustil, i tri put je bil od ostalih na podu klečećih isti odgovor.

Prije pako, nego je mogel dalje moliti, vikne babica jakim glasom: »Mati božja, Ti braniteljica neđužne čistoće!« I ruke u vis dignvši, molili su mužkarci i žene, a osobito cvatuće dievojke, kćeri i dekle tri krat: »Moli za nas i nezapusti nas!«

U tom se iz vana začuju koraki, vrata od sobe se otvore i nutar stupi sav zasopljeni glasnik te vikne: »Francuzi su u Klausenu i Säbner brigaa su poseli te već maši-

raju u dolinu; sutra je sve propalo, ako je neodbijemo!«

»Hoćemo najprije do kraja izmoliti« — veli dedek mirno i nastavi molitvu i litanije; na koncu izmole još »Zdravo kraljica« i tim se stanu.

»Anda nam sad pripoviedaj!« veli gazda. J sad pričme glasnik pripoviedati, da su birovi trih selah u dolini dali sve sposobne muže i dečke pozvati na boj proti neprijatelju, tko goder zna puškom ili kosom ili vilami baratati, neka dojde vani pred selom na brezuljak; sutra u jutro neka se sve tamo sakupi.

Gazda je sad pregledal svoje ljudi: Ja, Andraš — to je bil njegov oženjeni sin — njegov brat, zatim četiri leđični dečki, dva slugi i dva pastiri, koji su tekar navršili petnajstu godinu starosti, ali puškom su na tirolski način znali dobro baratati.

»I ja — i ja!« — viknu dva čvrsta dečaka u starosti od kakovih dvanajst godina, dva dedekova unuka. »Zajca i vevericu smo već više krat strelili« — veli jedan — »tak anda nemoguće, da nebi takovoga jednoga francuza mogli pogoditi.«

»Neka pomaže, kaj more pomagati« — veli gizdavo dedek te metne dečakom svoje

ruke na glavu, kak da je blagoslovil: »Vi ćete slobodno iti s nami!« —

»Juhe!« zahušnu dečki vesbi išli na kakovu igračku.

»Moramo čvrsto skupa drglasnik — »Francuzi su jaki, a visokoga Stöbena zaposeli, odu gosposuju nad cielom dolinom.«

»Da je samo nisu gore pustili!« — veli — »Dole je taško dobitno, pak makar bi tri regimenta soldatov imali. Njihov general Veau je odvažan soldat, a njegovi ljudi su pravi vragi.«

Pri tih riečih pogleda žalostno na žene i dievojke: »Vam siromasnik ženskam bi najgorje išlo« — veli dalje — »U dolini Etscha su haraćili kak divlja zverad, niti nije za povedati . . . . To su pozivinčeni ljudi, njim nije nikaj sveto.«

Žene se mućeć pogledaju.

»Majka božja bude pomogla« — veli u tom hipu babica ozbiljno, pak makar bi tri reč: »Ako čoviek svaki dan čislo moli tak, kaj mi ovde, onda nas mati božja nemre ostaviti. Samo kuraž žene i dievojke! Branite se za vašu kriepost i poštenje, tak ćete kak mućenice umrieti.« —

(uvek odspoda gori). K mazanju navek pemzla ili ličalku hasnujemo.

Ali ne samo po stabli, i po šibah se nahadja krvna vuš, nego se i na korenje potegne pak k tomu još odmah odspoda na vratu korena, tojest gde se počme koren. Opominjam dakle gazde, da pod mazanjem naj i korenje spregledneju, pak ako vuši najdeju po korenju, tak dalko naj zrazkopaju korenje, kak dalko je gnjezda, zatim onda mesto ili s petroleum emulzjom namažeju, zatim pak debelo posipamo s vapnjenim prahom, ili pak s mašćom, malo pregoretnim repičnom uljem zamažeju korenje, pak opat zakopaju.

Posle prvoga očišćavanja naj ima na brigi gazda svoje drevje, pak ako debno, naj tulikrat, kulikopot je potmazati. Jer redovito nije dosta za ječmazati, treba to višekrat.

od ove živine još više hoće si more priškretiti prj vladstvi — jnskim sudcu spis ove vuši.

ster zemljodelavskih posloj je uništavanje, koje krvna vuš poagu čini, dal je načiniti opis krvne zmalati i v vnoгих komadov je razposl. Ali i još više je načiniti: e potuvati svojim ljudem, koji k to...u razmiju, koji su puka zvučavali, nazadnje prošlog ljeta 14. oga februara je pod 9679. brojom, polarom i gornim posttirom, da po njivah mestah opazku imaju najabučna dreva i čepe, pak ako krvnu vuš najdeju, to dotičnoj vlasti ili poglavarstvu naj prijaviju.

Poglavarstvo je dužno poleg ove naredbe controlerati polare i gorne pastire. Gospodari pak su dužni na poziv poglavarstva za tri dane počistiti drevje, pak ako bi to zanemarili, ima oblast poglavarstva na strošek gospodara dati snažiti i zanemarljive oštro kaštigovati itd.

Dakle je med nami krvna vuš, koju treba skončati, pak bi jako vrlo bilo, ako bi prije spisane naredbe svaki na svoj hasen načinil; pak tomu čim prije i najboljeje, ako to v zimi čini svaki, jer v zimi bolje i najlehkeše je snažiti.

o, pitam, jeli je razumnem gazdom o, da se bi na njihov strošek dalo

snažiti, im nisu oni tak, kak vnoга deca, koju na njiv hasen moramo tirati v školu. Ne čekajte da bi poglavarstvo ili varmegjinski sudce na naš strošek dal snažiti i kaštigovati nas, nego snažite na vaš hasen, pak pazite, da v hataru svaki gazda to včini poleg reda, pak ako nevčini, presiljite ga s poglavarstvom nato, da vam nebude drevje došlo. kak trsjie.

Ne gledite dragi gazdi to nevljuju s sklopljenemi rukami, nego se brinite, da se naš sadovni plod na više razcvete.

Majzen Ferencz.

Iz povesti Magjarske.

Dalje.

Još pod prvim francusekim ratu je i vu Magjarskoj bila mala buna, koju je jedna urota zročila. Ovoj uroti je bil glava Martinovits Ignác, gdo je prije kapucin bil, potlam professor i opat i nadzornik physickog muzeuma Leopolda cesara.

Martinovics kakti vnoгo putujući čovek se je i vu Francuskoj obrnul, gde se je spoznal sa plemenitimi misli slobošćine. Kak je dimo došel, ovdj je vlastiten razširnik bil ovih mislih. Sledniki su se na hitrom našli vu osobah Hajnóczy, Lackovits, Szentmárjai i grof Sigray velikašov. Ovi su savez napravili i jednu poletušnu knjigu vun dali sa nazivom: «Katekizam purgara i čoveka.»

Istina, da je nakana ovih ne bila bunu zročiti, ipak su savez tajno držali, jer je ravno vu onim vremenu preplašeni korman na život i smrt preganjal sve francuzke demokratične misli. Tajne redarnike je poslal širom, koji su onda sve javili kormanu, kaj se vu orsagu pripeli. Tak su došli i na bitje ovog društva. Thugut državni kamellar je misli, da je tu prilika priprečiti sve slobodne demokratične misli, zato je odlučil, da bude urotnike nesmiljeno kaštigal. Okolo petdeset njih je dal spoiliti i vu Beč odpeljati, ali potlam nje je ipak na protu reč više varmegjijah vu Peštu dal odvesti gde su vu kloštru franciskanov bili zaprti.

Vežda je korman krive svedoke postavil, koji su s kajkakvimi lažljivimi krivi-

camj teršili Martinovicsa i njegove druge Poleg ovoga su onda Martinovics, Hajnóczy-a, Lackovicsa, Szentmárjai-a, Sigraya, Szolarczika i Óz Pál-a na smrt odsudili i 1795-ga majuša 20-ga gorespomenutim a Szolarcziku i Óz Pálu pak juniuša 3-ga glavu odsekli na budimskim krvnim polju. Szolarczik i Óz ni su bili člani urote, ali Óz je dal vun pismo, da su smisli demokratične pravične i za to su ga onda odsudili; a Szolarczik pak je tem razbrdil sudce, da je na stenu tamnice jedno obrezano steblo narisal i na pet njenih gran je napisal imena Martinovicsa, Hajnóczy-a, Lackovicsa, Szentmárjaja i Sigraya a pod steblo je ove reči napisal: «Ovo steblo bude još bolje razcveto». Zvun ovih njih je još vnoгo bilo odsudjeno, koji su vu Briinu, Kufsteinu i vu drugih gradih bili zatvoreni.

Ovi nečemurni sudi su onda prestrašili i magjarsko demokratično društvo na tak, da je na dugom mir postal vu orsagu.

Žalost, koja je postigla magjare sa pogubom Martinovicsa i njegovih drugih, je stem vekša bila sa smrtnom Sándora nádora, gdo je pri eksploderanju baruta vu Laksemburgu takve rani dobil, da je za 36 vur vumrl. Magjari su za nádora Sándorovog mlajšeg brata József-a zebrali.

Od vežda je on bil branitelj magjarskog puka.

Drugi francuzki rat. Napred je bilo moći videti, da campo-formioski sklop mira ne bude dugo trajal. Sami francuzi su dali na to priliku višeput i tak je 1799-ga opet vun vudril rat i trajal do 1801-ga.

Magjari su od kraja vitežko harcuvali, ali potlam su francuzi sa zenialnom pametom Bonaparte Napoleona vodjeni čude činili i 1800-ga jun 14-ga pri Marengó varašu vitežko svladali austro-magjarske vojske.

Vu ovoj nesreći je Ferenc opet prisiljeni bil se k magjarom obrnuti za vekšu pomoć. Na osobni ustanak je pozval plemenstvo i za vodju ovih je Eszterhazy Miklós hercega, Benyovski, Mészáros i Splényi generale postavil. Ali vežda je već fran-

o, to hoćemo!« — bil je jednoglasno — »Za naše poštenje čemo se i i radje hiljadu krat umrieti.«

neće puno hasneti« — veli — »Jući glavom. »Molite se radje j, da vam nekoliko regimentah pomoć pošalje — samo onda francuzi gotovi ali ovak, gde nijedna našega soldata na daleko i široko nigdje videti — ovak je stvar vrlo težka. Mi seljanci moramo se sami za sebe boriti.«

«Majka božja nam more i husare poslati, ako hoće« — veli iz zapečka babica — »samo kuradž, i nikaj se bojati.«

Ove noći se je vrlo malo spavalo, najviše pak se je molilo i k Majki božjoj zdihalo. Drugi dan u jutro pako se je sve na noge dignulo, te se je oboružalo sa novimi puškami novimi i starimi pištolami, kosami, sekirami, kramp i ostalim oružjem, te se je uputilo u Verdings, — i žene su zajedno izmarširale te su bile oblečene u svoje, kak je onde navada nošnje, proste iz cvilihha sašite proti deždju kepenjke. One su odlučile sa svojimi mužji zajedno se boriti i radje umrieti, nego razkašanim francuzom u ruke pasti, za koje se je povedalo,

kud goder su išli, kakov bezsramni zulum su sa ženami i dievojkami tierali, koje su im u ruke pale.

Anda su žene i dievojke onih trih občinah, Latzfons, Verdings i Pardell sa muškarcu jednako korak držale i odlučile jednako šnjimi, oružjem u rukah proti neprijatelju se na život i smrt boriti, a na svaki način radje pasti, nego razusdanim francuzkim soldatom u ruke dospeti.

To je bila šarena povorka, tu su se sve farbe mogle videti! Na briegu »Bühl« su se već muškarcu u bojni red postavili; a žene su jedno malo zaostale, — one su još jedno čislo hotele prije bitke u kapelici žalostne Majke božje, ne daleko od »Bühla« izmoliti.

Francuzi su sad se za istinu poprijeli posla. Iz bližnjega »Säbner« brega grune na jedan krat salva; nekoliko kanonskih kruglah preleti preko glavah tirolcach, koji su se na »Bühl« briegu na odpor sakupili bili.

»Sada hajd u ime božje!« zavikne njihov vodja.

Žene su taj kommandos svog vodje u kapelicu začule; one hitro dokončaju svoju molitvu te junački se od svih stranah žure

u red svoje primitivne čete, za da svaka po mogućnosti borbu podpomaze. Bile su pak med njimi i dosta visoke jake osobe, kak ih to po briegovitih krajevih, najme pak u Tirolu navadno ima; oboružane dobremi puškami, jer tirolke znadu puškom isto tak baratati, kak i njihovi muškarcu i jaj si ga onomu, koga tirola na cilj vzeme, oštro oko i mirna ruka učini to, da riedko koja krugla iz cievi poslana svoj cilj promaši.

Ovak kad su se u redove pomiesale svojimi onde navadnimi do zemlje dopirućimi bielimi kepenjki, veli jedan izmed tirolcev: »Faleno je, Majka božja nam nije husare poslala na pomoć, a mi sami težko ćemo neprijatelja zaustaviti; međutim u ime božje, bolje je umrieti nego njihovim robom postati.«

»Mi smo Majku božju molile« — veli jedna dievojka iz reda. »Pak ako se bude ona za nas Bogu molila, more Bog iz nas husare načiniti. — Pustite samo, nek Francuzi dođu bliže, naša nijedna krugla nebude iz cievi badava van letela!«

Ali Francuzov nije bilo. Dapače oni su prestali streljati. Oni su se natrag povukli te je njihova zastava na jedan krat iz »Säbner« briega zniknula.

cuska vojska samo 20 vura dalko bila od Beča, zato je Ferencz 1801-ga februara 9-ga mir sklopio u Lunville-u, pri kojim sklopu mira je Ferencz u napredku bil, a to samo magjarom more hvaliti, jer je u vremenu sklopljenja mira već 50 jezer magjarskih plemenitašev išlo proti francuzom!

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštovane predplatnike, naj nam u prvom ferialju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

Samonbojstvo.

Prošlog meseca 31-ga po poldan ob 2 vuri je u Szeivertovi ošteriji preplašeno javil sluga zvujskih far notariuštva, da se je Barokk Miklos notariuški namestnik u glavu strelil. Glas je s tem vešću uzrujnost činil, jer je Barokko bilježen bil na prazno mesto varaškog notariuša i sigurno bil bi zabranil, jer su varaški purgari jako poleg njega bili. Ubojstvo — kak se vidi — su i penezljive zmešanosti zročile. Barokko je više listov ostavil, ali niti u jednom ne piše kaj je bil zrok ubojstva. Sprevod samoubojnika je 2-ga o. m. bil. Pokojni živel je 37 letah. Naj počiva u miru!

Imenuvanje.

Za kotoribskoga plebanuša je dr. Wlascics Gyula minister Lisziak Lajoša selničkoga kapelana imenuval. Lisziak Lajos je medjimurski sin i dober domorođec, zato se domuljubno pučanstvo raduje, da je baš on imenuvan za medjimurskoga plebanuša.

Nesreća na zmrzjenoj Dunavi.

Iz Mohača nam javiju, da se je u Bezdán občini na zmrzjenoj Dunavi deset decev igralo. Led se je predrl i pet decev je u Dunavu opalo. Dva su zgинуli, a drugi su se pak oslobodili.

Posvadila se je sa svojim dragim.

Iz Nagy-Kanizse nam pišuju: Kadila Jozsefova žena, Pécsak Katalina je još prije

kad je još sa mužom bila — je grešni savez imala sa Lodner Lajoš kanizkim zidar-skim detičom. Potlam ja žena ostavila muža i ođšla je u vun u Virághegy stanuvat, gde je gorice imala. Ovdí nju je njezin dragi višeput pohodil. Lodner je božične svetke u varauš sprevodil i samo 28-ga je došel opet k svojoj dragi. Ženi, kak se vidi, je nē bilo po volji, kaj je Lodner ne pri njoj i s njom svetkual, zato ga je grdo počela špotati, na njega se postavila i s jednim nozom ga spikala. Lodner, kak se vidi, se je braniti počel ali zabadava, jer ga je žena tak spikala, najme pako na črevi, da doktori misliju, da bude vumrl.

Ogiltati je hotela.

Rosenberg varaški vračitelj iz Veszprema je o. m. 1-ga na hitrom hudo postal. Na jedankrat su drugoga doktora zvali, gdo je konstatiral, da je doktor ogiltani i proti medicinu mu je dal nutri od česa je Rosenberg bolje postal. Samo vezda su spazili, da je pjestovalica Rosenbergova, jedna mlada devojka iz Graca, koja je već od zdavnja bila pri familii je zniknula i celi dan je nē došla nazad. Niti opravu su njoj ne našli. Tak veliju da je ona hotela ogiltati Rosenberga. Žandarstvo nju jako išče.

Na smrt odsudjena žena.

Kak nam pišuju, ovoga meseca 2-ga su obesili u Beču Hummel Julianu, koja je na smrt bila odsudjena, jer je na smrt mučila svoje dete. Već 70 ljet su u Beču ženu ne smaknuli, zato je u Beču vezda to stem vešću uznemirnost činilo. Žena je celu noć mirno spala samo u jutro, kad je ob četrti vuri stražar stupil u tamicu, je već gori bila. Ob pol peti vuri je sa svećenikom molila i mešu je poslušala; svećenik je uzdirnjeni govor držal njoj. Zatem su ju oblekli na zadnji put i stupil je nutri obešenjak ruke njoj je zvezal i vun su ju peljali na dvor pod galge. Nesrećna žena javče, kriči glavu si na svećenikovo rame nasloni i tak ide pod vešalo. Nazočni smrznjeno gledju na nju. Poslaničtvo törvényszéka je već skupa, predstojnik veli obešenjaku nek svršava svoje dužnosti. Pribekli pograbuju ženu dobro zvezuju, potegnju vuže i kraj njoj je. Za tri minute je već nē živelá nesrećna žena, ubojica svo-

nego ferial ure projde — nas je premaló. Tu nije nikaj za učiniti; idemo radje natrag, dok nam nije put zatvoren, i onak nam ova okolica nije poznata, pak bi nas husari mogli u kakov klanjec zatierati iz kojega nas nijeden nebi živu glavu iznesel. Idemo!

I tak je bilo. Naglo su okrenuli ledja te su biežali iz »Säbnar« briega dole proti Klausenu i dolini Elsch, kak su samo hitrije mogli.

Kad su to tirolci videli, spustili su se iz svog brežuljka velikom krikom i vikom dole, pak onda na »Säbnar« brieg opet gore, kojega su zaposiednuli i od onud još po francuzih pucali koliko su mogli i dobro pogadjali. — I sad je bila ta dolina u tom ratu podpuno od neprijatelja iziščena.

Pred bielimi kepenjki tirolkinjah su francuzi pobešli. Majka božja je svoje kriepostne i pobožne štovateljce u očih francuzah iz bilja husarima načinila, na koje samo pogled je ene u biegnatieral.

Em. Kollay.

jeg deteta. Za jednu vuru su ju onda doli vzeli, razparali i pokopali.

Vu krletki oroslanov.

Velika nesreća se je pripetila u Beču u jednoj menazerii. Rutnyevski Károly jeden zmed osobah menazerije je iz šale rekell da bude najbliže ob hranenjem oroslano-vum stupil u gajbu ovih. U jutro kak je čistiti počel gajbe je nē pustil oroslane u druge gajbe, nego je batrivo nutri stupil med oroslane. Nutri je pustil iz druge gajbe i Szahara oroslana, koj je jednako na njega skočil i hitil ga na zemlju. Rutnyovski je zdvojno kričal za pomoć, ali kad su dva stražari ta dobežali, već ga je ne bilo moći osloboditi. Orosalani su ga čeloga razmrevarili i nikak su nje ne mogli vkrej ztirati. Sa željeznimi rudi su je hoteli vkrej zlivodu su pustili na nje ali zabadava. Zadzne su slamu naphali natri i vu Ogenj je tak oroslane u drugu gajbu s i tak su mogli mrtvo telo vun zeti. nyovski je jako razmrevajeni.

Nabuhani noćni stražar.

Iz Felső-Nemes-Keresztura je dvanađekov išlo sa dobrom voljom u krému Rigács sela. Ali junaki iz Rigada su ni hoteli svojega jussa tak prek dati i posvadili su se. Kereszturski su morali iz kréme na vucicu iti, gde se na nesreću Német József noćni stražar zmešal u kompaniu. Ali dvanaist dečkov su ga tak obdelili sa pesnicami, da siremaka, glo je svoju dužnost zvršaval, u plahti su morali dimo nesti.

Božični dar nemškog cesara.

Zbog velike mokrine, koja je u potsdamskim kaštelju, vezda nemški cesar na poruku doktorov u Berlinu stanuje. Vilmoš cesar je i ovog Božiča vnogim nepoznatim daroval peneze. Vilmoš već to vno go ljet tak čini iz nove palače iduće prama Potsdamu kre puta delajućim težakom deli peneze. Vezdaje na večer činil to i najbolje maloj deci, sa kojimi se je na putu zišel. Jeden kućiš je 10 marke dobil, jedna stara babica 5 marke. I stražari kraljevske palače su vno go dobili iz dara. Cesarica, princ, i tri najstareši brati su takaj delili dare Božiču siromaškom puku.

Na mesto vračtva gift.

Iz Fiume nam pišuju. Baborsky a se je o. m. 1-ga zabavljal sa Rudan i činovnikom fiumskog dok društva. Meobavom je Rudan rekell da mu te hudo ga glava boli Baborski je antiprina pon. i zel je vun jedno štatulju iz žepa, u kojoj su u belim paperu prahi bili. Rudan je nutri zel jednoga praha, ali mu je još huje postalo. Sa velikom mukom se je zuril dimo, gde je za nekoju minutu vumrl. Doktor je prepoznal, da je Rudan na mestu antiprina strichuina vzal nutri. To je tak dirnulo Baborsky-a, — gdo pak je ne sam rad dal gift svojemu prijatelju, — da se je u glavu strelil i vumrl je.

Vnogo peneze si prišpara on, koj pri MAYER ŠALAMONU (drugač Hochsinger u Cakovcu, poljeg kloštra) si priskobi štacunske potreboče. Pri njem je moći sve u najfalešoj čeni kupiti, pokedob bude svoj štacun poljeg razprodađa, do kraja zaprl.

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

»Nut gledajte, francuzi bieže!« — veli jedan izmed tirolcev — i izbilja je tak bilo. Naglo su iz briega dole otišli, bez bitke bez boja i bez, da bi je tko bil preobladal, jer tirolci nisu niti u priliku došli, da svoje gorske puške i jedan krat samo spruže.

Pak kak je to bilo?

U onom hipu, kad su francuzi, sigurni pobiede, hoteli na tirolce navaliti te su već i svoje kanone dali čuti, opaze na jedan krat množinu med njimi, dugimi bielimi kepenjki odevenih osobah, koje su odmah poslie prvog francuzkog hitca, od svih stranah se med tirolce sakupljale.

»Kaj je to?« — pitali su se francuzi medjusobno.

»To je austrijanska regularna vojska« — rekli su si — »To su austrijanski husari. — To su magjarski husari, kojim gje-gjnosti niema para,« — veli jedan francuzki officir — »ja nje poznám — to su ljudi, koji prije svi do jednoga padnu nego bi biežali. Mi se nahadjamo suproti velikoj austrijanskaj vojski, husari nas prije obkole

Gabona árak. — Ciena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frttól	frtig
Buza	Pšenica	7.50	—
Zab	Zob	5.20	—
Rozs	Hz	5.00	— 6.00
Kukoricza új	Kuruza nova	5.20	—
» » ó	» stara	0.00	—
Árpa	Ječmen	5.00	—
Fehér bab új	Grah beli	6.50	—
Sárga » »	» žuti	5.50	—
Vegyes » »	» změšan	5.25	—
Lenmag	Len	1.00	—
Bükköny	Grahorka	5.50	—

Nyilttér*)

vát alatt közlötökört sem alaki, sem tartalmi m vállal felelőséget a Szork.

-Blousok 2 frt 40 krtól

néter! póstabér és vámmentesen szállítva! árdultával küldetnek; nemkülönbén fekete fe-Henneberg-selyem: 45 krtól 14 frt 65 krig

6. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállítók) Zürichben.

Richter-fele

Hörgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésésként alkalmaztatik közövenynél, csusznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Hörgony-Pain-Expeller, gyakorta Hörgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekbeni árban majdnem minden gyógyszerárban kszletben van; fáraaktár: **Török József** gyógyszeresüznet **Budapestben**. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bétkü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Hörgony” védjegy és Richter-czégjegyzes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

k. 99.

Árverési hirdetményi kivonat.

csáktornyai kir. jbiróság mint tkvi közhírré teszi, hogy Zakál Henrik tnak Jagecz Bálint végrehajtásáni 22 frt 73 kr. tőkekövetelés végrehajtási ügyében a nagy-örvényszék és a csáktornyai jbir-levő csáktornyai 287 sztjkvben alatt ház 7. sz. udvar és kert-1 257 □ öl 865 frt; u. a. sz-10. hrsz. a szántó ugyanott 1 1 410 frt; u. a. tkvben A†924. 270 □ öl 144 frt; u. a. tkvben 99b. hrsz. a rét u. o. 281 □ öl 201 frt; u. a. tkvben A†996. hrsz. a szántó u. o. 1058 □ öl 133 frt, továbbá a csáktornyai 629. sztjkvben A†422. hrsz. a 3 hold 21 □ ölnyi rét és szántónak Jagecz Bálint nevén álló ¼ részére 240 frt 50 kr. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelelt ingatlan az

1900. évi január hó 22. napján délelőtt 10 órakor

a telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagysis készpénz-

ben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelelt árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelelt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni. 978

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Csáktornyan, 1899. évi nov. 3-án.

4589. tk./99.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Krasovecz Ignác végrehajtatónak Resetar Mihály végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. jbiróság területén levő a tótfalusi 26. sztjkvben A†75/a. hrsz. a szántó, föld és rét 1 hold 620 □ öl 75 frt; a tótfalusi 377. sztjkvben A†76/16. hrsz. legelő 1200 □ öl 76 frt; a dráva-vásárhelyi 238. sztjkvben A†644. hrsz. a szántó 1560 □ öl 103 frt; a nagyfalusi 209. sztjkvben

A l. 506. hrsz. szántó 204 □ öl 118 frt; u. a. tkvben Al. 504. hrsz. a szántó 1467 □ 54 frtban az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb meg-jelelt ingatlan az

1900. évi január hó 23. napján délelőtt 10 órakor

Tótfalu, **délután 2 órakor** Dráva-Vásárhely és Nagyfalú községházainál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelelt árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ban kijelelt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni. 976

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Csáktornya, 1899. évi nov. 6-án.

7935/tk. 899. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügy-miniszter 1899. július 3-án 26565/99. szám alatt elrendelte, hogy a perlaki kir. járásbírósg, mint tkvi hatóságához tartozó Mura-Csány község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886:XXIX., az 1889:XXXVIII., 1891:XVI. törvényczikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t.-czikvben szabályozott eljárás s ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése kapcsolatosan foganatosittatik.

E czélból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1900. évi február hó 3-dik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekeblézése alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18; az 1889:XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. 9. §-ai értelmében szükséges adatokat beszerezni iparkodjanak s azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el s tulajdonjog bekeblézésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik, és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

3. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálog-jog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Perlakon, 1899. évi december hó 23-án.

A kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Kobilicz Elek,
kir. albiró.

Az üzlethelyiség állványokkal együtt bérbé adandó

Sok pénzt megtakarít

a ki

Mayer S.-nél Csáktornyan

bevásárlásait eszközli,

kinél az üzlet teljes felosztása miatt

az üzletben levő összes áruk u. m.:

női és férfi divatkelmék, vászonárúk,

parchetok mosókelmék, szőnyegek, gyapju

és selyemkendők valamint az összes

férfi és női divatezidikek

a bevásárlási árnál tetemesen olcsóbban
adatnak el.

**Maradékok minden elfogadható
áron adatnak el.**

911 13-26

Az üzlethelyiség állványokkal együtt bérbé adandó

Az üzlethelyiség állványokkal együtt bérbé adandó!

4720. tk./99.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírószág mint tkvi hatószág közhírré teszi, hogy Zakál Henrik végrehajtónak Sostaries Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 23 frt 40 kr. lökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagy-kánizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. bírószág területén levő az V. hegykerületi 240. szíjtkvben A4464. hrsz. a gyümölcsös, szőlő, szántó, erdő Vucseti-
neecen 1 hold 552 □ öl 190 frt; az V. hegykerületi 669. szíjtkvben A4463. hrsz. szőlő, gyümölcsös és erdő 1879 □ 289 frtban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelelt ingatlan az

**1900. évi január hó 30. napján
délelőtt 10 órakor**

az V. hegykerület községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazszágügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelelt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani. 979

A kir. bírószág mint tkvi hatószág.
Csáktornya, 1899. évi nov. 13-án.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyan,

a egujabb gyorsajtókkal és diszes uj betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket,
— számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat,
műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

a legjutányosabb árak mellett.